

СТАРМАЛИ

Л И С Т З А З Б И Љ А Њ Е Ш А Л Е.

„Стармали“ излази трипут месечно. Годишња цена 4 ф. — годишња 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Србију и друге крајеве 10. — 5, — 2½ динара. — Власник и одговорни уредник Змај-Јован Јовановић; главни сарадник Абуказем. Издаје штампарја А. Пајевића у Новом Саду. — Рукописи се шаљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien IX. Porcelangasse 56.) — Претплата и све што се тиче администрације, штампарји А. Пајевића у Новом Саду.

Зар још није доста клетве ?

У тамници леже људи,
Што им српска крв и душа;
У оков'ма леже људи,
Који нису ни видли оружа.
У тамници леже људи
Несумњива карактера,
Људи свога уверења,
Људи књиге, људи пера.
Слободну им штампу дасте
Да с' измами вера њина, —
Па што закон није смео
Постигосте — указима.

У тамници леже људи
Што писаху само јавно, —
А да беху бунтовници
Горчина би с' дигла давно;
У тамници леже људи,
Што упливом својим знаше
Утишават', умириват',
Да с' не преспе јед из чаше.
Леже људи. на које су
Подизани револвери,
(Присталице донде њине
Хтеле су их да умлате:
*„Нама ј' црно пред очима,
А ви с' нашли да не дате!“*)

У оковма леже људи
Што би могли први бити,
И још многе горке јаде
Предохранит', отклонити.
У тамници леже људи,
Што ни близу нису били
Где су јадни српбеници
Крвав барјак разавили.

Око болних и преболних
Вију с' ланци као гује;
Над главом им анџар виси,
А обест га заљуљује.

— — — — —
— — — — —
Ко је жедан српске крви,
Нек у себе нож забије;
Ваљда и сам крви има, —
Кад је жедан, нек је пије!

У тамници туну болни,
Уз њих авет анџар глади . . .
Зар још није доста клетве
На Србину — бога ради!

А нама се ништ не може,
Само гутат' своје сузе —
Јер зборити нема с' коме —
Наше речи не чују се.

Шетња по Новом Саду.

CLXIV.

Оно што сам у прошлој „Шетњи“ написао о женама и њиховој планетској владавини не гилтује ништа. Овим опозивам то онако исто свечано, као што је др. Радић опозвао своју титулу „доктор“ кад му је ишло у рачун. Шта је прави узрок овој Овидијевој метаморфози мојих назора, то ће моји ближи пријатељи знати и да им не кажем, а даљи пријатељи ће се сетити баш и ако нису били присутни, кад сам ја играо на Митров-дан залогe („фоте“) и то тако зване „срдње“ („Ја се срдим на тебе“), па се после из срдње изродила „љубав“. Камо среће, да се свака срдња тако брзо преобрази у

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

љубав! Како би се ми данас грлили с Мађарима, Руси с Немцима, клерикалци с народњацима — то би били општи европски весели сватови, у којима би био руски цар кум, немачки „der olle Willem“ стари сват, краљ Милан девер а Бизмарк гајдаш. Остали би били пустосвати, накитили би коње каквом општом европском тробојницом, шешире маслиновом гранчицом мира, и утркивали би се на колима просвете и напретка.

Међутим док се не дође до тих европских сватова, дотле ћемо се морати задовољавати са сватовима у ужем кругу, мораћемо се ми поједини људи у љубави мирити и венчавати, а европски капацитети и државници нека се после на нас угледају, па нека и они над целом Европом развијају свилени превес општега мира, братства и једнакости; нека и они онда запевају: „Исајије ликуј!“; па нека и они заплету у колу и подвикну какву згодну подскочицу: Како играм да играм, само да се наиграм; па онда би у тој општој љубави и сами штајерегзекутори измирили се, сродили и окумили с људма, те би им викали: кес' куме!, кумови би онда по обичају разбацивали новац, а егзекутори (по старој навици) грабили.

Женидба је уопште лепа ствар, то је моје тврдо уверење, и ако ће неки по досадашњем мом писању држати можда, да ја нисам увек био конзеквентан у мојим назорима о тој ствари. Јест, лепа је то ствар, јер прво ожењен човек у Новом Саду плаћа мање парохијала, друго има му ко пришити дугме на кошуљи кад му се откине у бирцузу кад се с киме потуче; треће не мора нићи увек у цркву кад ће да чује предику, него има то и код своје куће;

четврто не мора лупати главу и бригу водити о томе, шта ће и куд ће с новци, него ту главобољу прима на себе жена, која и без бицета даје асигнације мужу, као неком званичном благајнику; пето ожењен човек не мора сам чепкати по орману, да нађе себи пешкир, чарапе и краватлу, све то стоји готово на својем месту, а он само има да обује пешкир, да се убрише краватлом и да веже чарапу око врата (овако бар може да се дешава док је човек под прстеном); шесто ожењен човек не мора се сам патити и трудити да дочекује и разговара непријатне „визите“, него га жена замењује, а он се може на фини начин извући и отићи гдегод да прави „кур“; седмо је добро ожењеног човека то, што има кога код куће, ко ће кредиторима кад дођу, казати, да „муж није код куће“; осмо: ожењен човек не мора држати и плаћати локалне новине, јер и без њих дозна од жене своје шта се све у вароши догодило; девето је добро ожењеног човека то, што не мора сам себи кувати „фруштук“ и сладити каву, него му то мила женица драговољно учини, чим јој обећа, да ће јој купити нове хаљине; десето је добро ожењеног човека то, што га ако је здрав има ко веселити, ако је болан неговати, ако је брижан ведрити му чело, ако је но гле, гле, куд сам ја отишао. Веселе, нега, ведрина — та то су све ствари, које не спадају у сатиричан лист, о томе би пре могао какав педагошки лист писати, и онако им је остало доста простора, јер нису га утрошили у прославу имена наших највећих народних добротвора, него су овима посветили три ситна редића, а остали су простор из штедне оставили ваљда у „шпаркасу“ српске журналистичке немарности.

ПОДЛИСТАК.

Две руже.*)

Били смо ти ми ђаци, — а било нас је тројица; један је био заљубљен у фрајла Резу, други у фрајла „маковога кеца“, а трећи у фрајла „Боцу“.

Да дивне љубави!

Последња два идеала позната су и ономе, који неје калуђер; е а онај први идеал неје богме ни калуђеру непознат.

Фрајла Реза била је шта ми радиш; оне лепе очице онј дивни стас, они румени обрашчићи — уф та и благодјејанац би их загризао. Но ма да се звала Реза, ипак реза на њеном срцу не беше затворена; она је била отворена, али само једном и то моме другу Миши. За остале је био дуплован локот (од цица) на рези.

Нас тројица смо у главном већ у почетку описани.

Види се дакле, да смо сва три у главном различити били; но једно, што је код све тројица заједничко било, било је то, што смо се радо један са другим шалили, и то тако, да је та шала ономе, на кога се односила, кад кад и пресела.

Особито је у томе био вешт т. ј. да кога од нас два насади резиног срца „пандур“.

Тако једанпут баш на св. Порфирија, кад је мој имен-

*) На расписану награду.

дан био и кад сам се надао слици моје „будушче“ т. ј. да ће ми њеном сликом честитати, добијем заиста писмо „лосо“; опипам и видим, да је нешто унутри, отворим и на моју највећу ополченост угледам место слике маковога кеца.

Одмах сам знао, да је то Мишино масло. А чекај Мишо запамтићеш ти то!

И са Стевом је направио једаред комедију. Степа је имао ту слабост, да је увек у својем сандуку имао чутуру и унутри вина, јер је био планинац, те је често вина добијао.

Миша једаред, баш кад је Степа добио пуну чутуру вина, а заборавио сандук закључати узме чутуру, преручи из ње вино, а у чутуру налије воде.

Стева чим дође из благодјејанија, а он потезе чутуру, и мал га шлог не удари, кад осети воду.

„Уф, Мишо, триста ти твоји, та шта уради?“

Миша је само димио из цигаретле и на све Стевино вајкање само се демонски насмејао.

II.

Било је баш у четвртак после подне. Ја и Степа лежали смо немарно на кревету и тек по гдекоју онако као преко бундева проговорили би.

„Море Стево, тебе Миша опет данас намајстори.“

А муку му његову! то му не могу опростити. Помисли само, дош'о па ме милује; хајд' ништа ко велим, то он

Но сад нек је доста „шетње!“ По овом каља-
вом новембарском врмену доста је и то. Боље је и
живити се сада, него се „шетати“ по Новом Саду.
До виђења! Аб.

Хоће да узму девојке и покојнике у солдате.

— Хо, браћо, ако ја нисам накаљао!

Тако се тужио у друштву наш добри и ваљани
Новосађанин П.

— А шта је то било, пријатељу П.? запита га
дружина.

— Та ево ја добих цедуљу да водим моју кћер
у солдате!

— А како то може бити?

— Ево читајте, браћо.

И друштво стаде читати црно на бело. Знали су
сви, да брат П. има лепу и честиту ћерку Алексан-
дру. Па њу ето траже у солдате.

— О, боже мој! стаде се дружина чудити и
дивити.

Али томе се не треба ни мало чудити. Ко зна
како се код нас воде спискови и протоколи крешта-
јемих и умирајућих, тај ће одмах знати где је
кривица.

Попа је записао „Алеџандрџ“ уместо „Алек-
сандра“, а дотични знају да је „Алеџандрџ“ муш-
ко име, и тако траже девојку у солдате.

Наш добри П. морао је трчкарати од Понтија
до Пилата, док је господу обавестио и док је ћерку
своју ослободио од солдачије.

Ал' то још није ништа.

чешће ради; изађем на сокак и пођем Душану. Поред ко-
га год прођем сокаком сваки ме гледи па се смеје.

„Шта је муку му ово, што се тај свет смеје? Већ
сам почео из флегме излазити и једва чеках, да дођем до
Душана.“

„Ја у собу а они сви у громовит смеј.“

„Одма скочих огледалу и поплаших се сам од себе,
јер бејаш тако црн као душа некога великодостојника.“

Боме те је ђаволски намасторио; хе, хе, хе!

„Ал' молим те, Поце, хајде да му се осветимо, знам
да је већ и теби додијао — говорио је Стева а очи му
се сијаху од радости.“

Пристанем на предлог, и одмах почесмо план кројити.

„А, Мишо, сковах ти чивију, да затворим за тебе резу
на Резином срцу“; весело је подвизивао Стева.

Да би план извршили, оде Стева, купи две дивне ру-
же, дође кући, оде у кујну промрља нешто, метне руже
на астал, и тим би план у пола извршен.

„Сад хајдемо да уживамо плод нашег умотвора!“

III.

Ја и Стева шетасмо се доста дуго и одосмо у једну
пивару, но нехтедосмо унутра, него седосмо на пољу и
запштемо пива.

На противној страни од нас шетала се Реза и ње-
зина другарица, јер је обично у то доба Миша долазио к
њој, а одмах преко од пиваре је стан фрајла Резиц, за то
смо и дошли у ту пивару.

Јуче добијем и ја цедуљу, да пошљем мога си-
новца на визитацију. А тај синовац је умр'о као
дете од 3 — 4 године још пре 16 година.

Дакле мом брат П—у је лако. Његова ћерка
може још и отићи, да се јави, ал' како ћу ја мог по-
којног синовца да пошљем?

Из овога целог излази то, да би нашим попови-
ма, кад су тако акуратни и тако лепо воде списак
наше деце, да би им због тога ваљало плату повиси-
ти, да могу још комотније своје дужности преве-
бригавати.

Један седи грађанин.

Поштен и паметан дужник.

„Свуд сам дужан, ругом ружан;

Та не прођем ви два шора,

Ево нова кредитора:

Један моли, други ружи,

Трећи хоће да ме тужи. —

Сваки ђаво к' мени врви,

А ја велим: „ту је први!“

Но педесет да се плата

Све у један месец сруши,

Не би могло да запуши,

Пусту јаму дуга мога,

Безбројнога.

Не бих мого све поплаћат'

Триста љета да још живим; —

С тога себе још не кривим;

Јер ја увек молим Бога,

Да се у гроб пре не смлатим,

Док дугове све не платим.“

Бубро.

Ја и Стева једва чекасмо Мишу. Несмо још попили
ни прву чашу пива, кад видимо Мишу где се жури, у-
право Рези; сав се запурио.

— Клањам се! — Исти одговор доби са додатком:
где сте ви до сад?“

— Е био сам чак код баштована — рече Миша и
предаде једну ружу Рези а другу другарици јој.

— Ах ала су дивне! — и два громовита ци — ха
ци — ха, одјекнуше празним сокаком.

— Ах, та то је — циха, циха! безобраз — циха! — лук,
од вас! Овде сте — циха, паприке метнули.

Миша се испрва пренерази, за тим се сети, шта
је, окрену пете и не примивши за хвале очисти чувства.

Читаоци ће ваљада разумети наш план.

Ја и Стева да се поваљамо од смеја. Госпођице се
помамиле од кијања; руже се ваљају по прабини а за
Стевом се све пуши како перјаши.

Није нам било ни до пива, него заборавимо и плати-
ти, похитамо кући, где затечемо Мишу са свим озбиљног.

Није ништа говорио, али ми смо га ипак разумели.

Све је остало по старом, само што је Миша постао
озбиљан, није више терао своје несташлуке и што се ока-
нуо љубави, (но то је јамачно само провизорно).

Стева још натезе по каткад са чутуром, а ја сам
још монархиста т. ј. кад ми се прилика даде приврженик
сам „краљева и кечева“.

У II.

Порфирије.

Ђира. Даклем бивши министри Чеда и Стојан Новаковић, са којима смо за ово три године толико немилла посла имали, ипак су се усаветовали.

Спира. Невероватно, неозможнo.

Ђира. Па да: усаветовали су се, — т. ј. примљени су у државни савет.

Спира. А шта је са Пироћанцем?

Ђира. Он ће се гурнути у пенз—

Спира. (пресеке му реч) Шта?! чак у Пензилванију.

Ђира. Ха, ха, ха! То би било здраво далеко. У пензију.

Ђира. Чујем, да је Христићу највише до тога стало да се нађе Пашић.

Спира. Тако и ја чујем.

Ђира. Али ја се сумњам, да ће њега Христић наћи.

Спира. Сумњам се и ја

Ђира. Даклем, ако он баш хоће, да се Пашић нађе, онда би најбоље било да пусти Тодоровића, Гершића, Таушановића и друге, нека га они траже. Они би га за цело пре нашли.

П у с л и ц е.

Могло би се рећи: Хвала богу, у Сурчину наша деца уче у школи матерним језиком. Али ствар стоји другаче: Учитељ се само зове Матерни, а језика српског још није научио, ма да је већ три године у Сурчину. (Учитељ је тај, кажу, као крља, а има неко који се зове Брља, — па зар то није и слично и жалосно).

Анђелић не воле да се наш црквеношколски сабор сазове у Пешти, — а не воле ни у Карловци. Ако би волење његово било меродавно, морао би се сазвати у Новом Саду.

Сегединци су написали молбеницу, којом моле да се комесарство код њих продужи бар још за једну годину дана. Сад ја не знам: или су комесари у овој равноправној земљи различити, или су разни густови у разних људи. Ми се нисмо тако јако отимали за Аста и Мајтењија.

„Vorsszem Janko“ нацртао је Милетића и Полита. Пред њима стоји Дунав а преко се види како из града Београда терају под стражом прваке радикалне партије. Полит говори Милетићу: „видиш, Светозаре, ипак је опасније бити радикалац у Србији не-

го у Угарској!“ (Штета што на тој слици није нацртан и Вац — онда би слика много потпунија била).

„Видело“, чије тикве сада (под ноћ) цветају, има један уводни чланак са насловом „Чувајмо у миру мир“. — Где многи људи умиру, ту је дабогме као неки мир. Али између умирања и умирења биће неке разлике, ја . . .

Кажу да ће се само они казнити, који су нарочито криви што је овај устанак букнуо. Камо среће да тако буде, — а да сте се томе пре сетили, не би ни дошло до ових крвавих сукоба.

Тиса још није нашао за Хрватску згодног бана, који би данашњем времену дорастао био. Ал ја ко велим, требало би прво наћи за Угарску згодног министра председника који би за данашње време дорастао био, — онда би се банско питање решило без помуке.

Чобанов магарац.

Путовала једном два фратора, носећи тежак терет на леђи, па пошто је киша падала врло им је тешко било носити. Тако путујући опазе они пред собом једног чобана завијеног у гуњац, где води за собом магарца на улару. Један се фратор досети, па рекне свом другу: „Идем ја за тим чобаном, па ћу скинути улар са магарца, и сам ћу се уватити за улар и ићи исто тако као магарац, а магарац ће остати, а ми кад се удалимо, ти узми магарца и ватовари на њега терет, и однеси куд већ треба“. Затим оде овај за чобаном, полако скине улар са магарца, па га остави на путу, а он сам пође за чобаном, исто тако затезајући, као год што је и магарац затезао. Кад су били мало подаље, окрене се чобан и има шта и видети, уместо свога магарца види он да води фратора, скине капу и рече: „О Господине од куд ви да се створите у место мога магарца, да ди је мој магарац?“

„Као што видиш, магарац, који те је толико верно служио, то сам ја био; јер кад сам постао фратор, велики сам грех учинио, па ми је било суђено да се претворим у магарца, а сад пошто сам мој грех откајао, то сам опет добио мој првобитан облик. „Немојте се, Господине, наћи увређени, што сам вас кад год истукао или другу какву увреду учинио,“ правдаше се чобан пред фратором.

Затим се растану, фратор оде на једну а чобан на другу струну.

По кратком времену оде чобан на вашар, да купи другог магарца, идући тако по вашару и тражећи магарца, наиђе на свог. Кад га спази, скине капу пред њим па рече: „О, Господине, какав сте сад опет грех учинили, те се опет у магарца претвористе?“

Слаано и неслано.

I.

Андрејина срећа.

Јуче ми је показао
Брат Андреја
Свога раја кључе;
Вели да је најсретнији
Онда,
Кад га —
Супруга не туче.

II.

Добра душа.

Добра ти је душа
Кале из Фенека:
Не руга се, ако види
Пијана човека.
Милостиво вели:
„Маните га нека, —
Не знам ни ја, браћо
Шта ме данас чека!“

III.

Сигурност.

Ала је сигуран
Наш грк Папа-Мита!
Неће никад банкротират,
Јер нема кредита.

IV.

Женска природа.

Природа је женска
Загонетка стара; —
Бистро око мушко
Почесто се вара;
Девојчица многа
Чини нам се луда,
Али кад се уда,
Онда чини чуда.

V.

Исторично-филолошко.

Турском соју налази се
Већ под Тројом трага; —
Друкче јунак Мемнон
Не би био Ага.

Безимењаци.

ПРИПОСЛАНО.

А. Јеси ли ти чуо, да висока влада намерава од 1. јануара 1884. увести општи приходни прирез (Zuschlag) и у нашу развојачену крајину?

Б. Ја знам да смо ми тај прирез плаћали и до сада, све од 1875. Па ако ће се то тек сад законито увести, онда ће нам се за цело вратити натраг оно, што смо за последњих осам година безаконито плаћали.

А. А како, бога ти, стоји са оним највишим референдумом од 8. јуна 1871. § 16. који вели, да граничари то нису дужни плаћати?

Б. Не стоји никако; — то за Мађарску не важи.

А. Али од бога дана то не важи?

Б. Од онога дана, кад се буду у опште уредили грунтовои катастри.

А. Али ти се још нису уредили, то тек треба да буде.

Б. Ћути молим те, јер то су празни разговори,

А. И ја видим да су празни разговори, али само бар да нису с тиме скопчани и наши празни џепови.

Из Чешке.

У Чешкој се неки Немци
Љуте грозно, љуте здраво;
За што Чеси да у Чешкој
Још имају неко право!
У љутини већ не знају
Чим да лече своје боле, —
Па сад желе Чешку земљу
Да пресеку на две поле.
Те су желе здраво кадре
Да нас старе приче сете.
Кад се до две жене биле,
Свака рекла моје ј' дете.

Немац оће да се сече,
А Чех не да ни за главу, —
Сад погоди Еуропа
Овде мајку праву.
Погодит је лако туна
И без — Соломуна.

Пред попом

Попа. Шта је ново Јоване?

Јован. Та ето господине оће жена да ме остави.

Попа. А зашто?

Јован. Ја не знам зашто, него питајте њу, зашто неће са мном да живи. Вредан сам, а чини ми се да баш нисам ни ружан.

Јула. Молим господине! ја не могу више трпети његове грдње и тучу, него пишите на „зисторију“ да нас растави.

Јован. Та иди немој лудовати, на какву „зисторију“, није него још нешто. Послушај ти мене и уради, као што сам ти код куће рекао, па онда одлази, кад баш оћеш.

Попа. А шта си јој рекао, Јоване?

Јован. Та рекао сам јој: Јуло! ти знаш да ја — са двоје дечице — не могу бити без жене; с тога доведи ти на твоје место другу жену, па онда можеш ићи.

(Но Јула волела се одрећи и „зисторије“, него да то учини.)

Санана жена.

Једна жена дојећи дете заспи. Муж њен — чудећи се где је за толико — пође, да види шта ради. Када до жене дође, опази, како се дете са јастука испод руке материне искобељало а жену где спава.

Устај Маро! повиче — већ је по дава. Мара место да је устала, мане само руком говорећи: „шта зјаш као луд, оћеш ваљда да ми разбудиш дете.“
Та дете пузи! одговори муж.

На вечерњу.

У једној цркви поче попа да служи вечерњу. Звонар. да не би за време вечерње дангубио, поче у исто време цркву чистити. Када га учитељ запита, зашто сада да чисти, — одговори вредни звонар: Док ви вечерње свршите, дотле ћу ја цркву очистити, те ћемо заједно на свечарство.

Скоро ће на њему ручати.

- Је л, мајсторе, је л' готов мој сто?
- Биће, одговори мајстор.
- А је ли бар дрво готово?
- Готово је, и тице већ на њему певају.

Пуктало.

Из старијег граничарског доба.

Наш каплар Андрија стражмештеровао је у Г. Био је, бож' опрости, свакојаки, што му је у његовој контунској такозваној лепињарској бранжи, и доликовало, јер наш Андрија био је вервалтунгс фелдбел; он је особити начин говора имао, а све скупа наличило је на говор какве бабе торокуше, — Људе је на свој начин исмевао, а кад му каква жена у његов биро дође, хе ту је био у свом елементу. „Шта је, кисела и чемерва, што с' дошла вештице шта ћеш? Ваљда те муж она кукавица или девер лемао, говори, виш како се наострешила ко кокош, кад је јастреб окупи!“ — све је он то на свој начин као у шали изговорио, а кад се наљути, онда не псује као људи, него куне: „Вештице те и аждаје пождерале, гује те попиле, и т. д. кад би човек све његове лудорије ређао, ваздан би посла имао, ал да пређемо на друго поље, и помотримо нашег Андрију и с' друге то јест научне стране.

Андрија био је од новијег кова људи, а не као наш каплар Миса поставши после буне контунски фелдбаба, није знао ни украсити што по веле ни десет у накрет немачки — пак се судба ипак нашалила те га је на то важно место вргнула; он се сиромачио као човек, ал не иде. Да научи био је одвећ матор, па је морао крпарити; код њега је све по формулару ишло, најмању ситницу преписао је у свој вормеркбух, као на пример: Todtenzettel, Viehpass, Certificat, Einbegleitung, да има при руци, да напамет главу не лупа, пак му је то олакше ишло; само да га није Exhibita ескирала, ту је лупао главу, како ће који комад спровести, а све како тако, ал ти дерни верорднунги па још кад су много написани. — Хајд с малима је лако. Препише цео садржај у Exhibitu ал шта ће с великима? нит кога питати, јер после буне све је којекто остао и по канцеларијама понаместан био нит сам помоћи се, па кад немож ама баш ништа да изтеше, а он спроведе овако! Regiments Comando: gibt eine hohe Verordnung heraus: — тако је то онда било, и морало бити ал наш Ан-

дрија он је од новијег кова, прем да се је и он мало играо буне, ал тада је одвећ млад био пак се после у тецају више година изпрактицирао јако, да је постао фелдбаба, па како је говорио, онако је и писао.

Једном заповеди му капетан, да у недељној протоколи, што ће се људима на заповести после божије службе читати, стави: да се људи опомену, јер му је до ушију дошло, да многи с марвом потрице чине, да се свађају по биртијама и туку, па и у саму крађу упуштају се, да ће он сваког, ко се пријави строго казнити.

Наш Андрија седне, и то у протокол овако спроведе:

О! људи божији, та бојител се ви бога, имател стида и образа, крадете, пијанчите, кавците се и тучете, тарете један другог, та зар незнате да то све Бог види, па када му се досади, он ће на вас свакојаке беде, помор, глад, скакавце, тучу, кугу и колеру напустити, па кад и то не помогне, он ће пустити једну велику орлушину што је код себе држи, коју је стра погледати, и која има страхота велика крила, главу и канце, пак ће вас све пождрапати!! — Господин капетан вас дакле овако опомиње, и каже, ако се непоправите, да ће бити батина ко кише.—

Кад је капетан потписивао те протоколе, он запита Андрију, је ли и онај пункт метнуо — јесам, и покаже прстом; капетан чита, а Андрија иза леђа задовољно глади брк, надајући се сигурној похвали за његов научни састав — ал се пренерази, кад капетан ћипи, па бесно изчупа онај лист из протоколе: Сакрмент хинајн. шта је ово? зар сам ја поп? ја мислим да имам само заповедати, а ово је за предиконицу, — па мал не луни Андрију протоколом по глави, са речима: Sie Esel — тамо он, т. ј. Андрија!
Жмурко.

Два Јеврејина.

Код једног трговца била су позвана два Јеврејина на ручак; при ручку се допадне једном Јеврејину сребрна кашика, он је узме и стрпа у чизму. Други Јеврејин је то гледао, па замоли домаћина да покаже једну вештину па узме другу кашику мете је у џеп, пљесне трипут рукама и викне 1—2—3. Сад је кашика код мог колеге у чизми и домаћин на чудо свију присуствујућих извуче кашику Јеврејину из чизме.

послао

М. Павловић.

Брат му се жени.

Водио чобан магарца на вашар да га прода. У путу се састане са својим пријатељем и заједно пођу на вашар; овај, да би се нашалио, са својим пријатељем, запали труд и метне магарцу у уво. Кад магарца поче труд жећи, отме се од господара па стане као бесан трчати по вашару, и рушити што му му је год на путу било. Кад су магарца уватили и његовом господару предали, запита овај свог пријатеља: „Шта ти ово уради с мојим магарцем те побесни?“ „Ништа брате, само што сам му пришано, да му се брат жени, па није знао од радости шта да ради.“

Послао

Ољогард.

С П У Т А,

Путујући својим послом свратим се у Шид и то у велику гостионицу. Беше недеља по подне а у гостионици прилично света; упало ми је у очи, што не нађох ту ни гајдаша па ни поп Аћима. Упустим се у разговор са једним говорљивим Шићаном, који је — како сам о себи мисли — јако „ителегентан.“ Запитах га. Како са новим учитељима? Добро, само је манер, што су ти људи горди и поношљиви а бар овде има доста ителегенције; ето вам овај па овај, да уђете у њихове куће ви би се зачудили, ту је неблу кућама као код каквог спахије или магнета. Ја не кажем да би они морали сваком галу жирати, али тек учтивији и онако мало понизнији према нама ителегентним људима, то би могли бити. Они се бламирају на то, што су они државни чиновници, пак им, као, нико не може ништа, е али јаче село од сватова! Ми ћемо њих већ капатицирати.

Живила ителигенција! помислих у себи и потражих кога наметнијег.

У разговору са другим овим, дознадох, да у Шиду постоји и касина, само да нема ви чланова ни новина; постоји и певачко друштво са два короуправитеља, но нема певача ни певачица; дознадох даље да овде и „Турски народ“ има својих читача и уредних претплатника који претплату сваког 30 фебруара шаљу, односно сами однесу и то сувим све до Новог Сада. Разумео сам и то, да имају и свој поштен брзојавни и поштарски уред и то такав, да брзојавним путем можеш новце за 10 дана чак у Беч опремити. Школе су им добро уређене, нису као загребачки клоштер, само имају једну учитељицу одонуд. Гајдаш Милић се сликао, и продаје своје слике, а има га шта и видети, (само не знам, што је обријао бркове). Нешто је промукао — вели, да још није сасвим стало ново вино. И Максим се умирио; изројио је сву лакрдију у берби, пак се одмара и чека сватове и ђачку беседу.

Ето, то су шидске новости.*)

Путник.

*) Ми ово примисмо. Ако је путник што погрешно, грех на његову душу. Али радо ћемо уступити места, ако ко има да нам из Шиде и што друго јави, чему би се већма обрадовали. Ур

Новије књиге и листови,

које уредништво прима у замену.

Приморац. Лист за Забаву, поуку и књижевност. Излази у Бечу једанпут месечно. Власник Филип Ј. Ковачевић. Одговорни уредник А. Кажимир Лукетић. Цена годишње 4. фр.

Торонталска жупанија. Земљопис за III. разред српских народн. школа у торонталској жупанији као и за домаћу потребу Приређен по најновијим званичним и статистичним податцима, као и према наставном плану изданом од вис III. Савета бр. 34. ех 1878 и вис. кр. уг. Министарства просвете бр. 17.284. ех 1870. Издање књижаре Миливоја Каракашевића. Цена 12 новч. у Сомбору, Штампао код Ф. Битермана. 1884.

Кад остаримо. Роман написао Мавро Јокаи. Превео Урош Топонарски. Књига II. Вел-Кикинда, издаје књижара Јована Радака 1883. Цена 70 новч.

ПРИПОСЛАНО*),

Хелерове справе за свирање.

На разновременом пољу уметности, механике и индустрије у целом узевши нема згоднијега предмета за бо-

*) За ствари под овом рубриком не одговара уредништво ни у ком погледу.

жићне поклоне, него ове као савршене припознате Хелерове справе за свирање, које су на свима изложбама, најпосле у Мелбурну 1881 и у Цириху 1883 првим наградама увенчане.

Нема узajмнога одношаја ма како нежне природе овај био, да се у њему не би Хелерове свирке могле као најзгоднији божићни поклони употребити. Онда где скупцени поклони вређају нежно осећање, а корисне ствари осетљивост, ту су понајпре згодне ове справе за свирање. Да, — сваком ће оне добро доћи, јер има ли кога који у своје веку није никад остао у самоћи, те га чисто као нека туга обвлада или огорчење мучи, што се „светским болом“ зове, па коме у таквим приликама не би музика — тај општи језик свију срца — била утешитељка и забављач? — Таква справа топло се може препоручити и ономе, који је у самоћу доспео због свога положаја у животу или због болести или због губитка својих рођених и т. д. Справе те дају му уживања и разбирге, у толико више, што је фабриканат финим укусом сложио репертоар сваке поједине справе. Хелерове справе изводе најпопуларније и најбоље музичке комаде из старих и најновијих оперета, најновије композиције на пољу свирања за играње, најомиљеније несме најславнијих вештака и то на најкоректнији начин.

За гостионице, хотеле, позластичарнице и т. д. нема згоднијег привлачења гостију, него што су ове справе. Као што нас са свију страна уверавају приходи таквих локалитета удвостручили су се, од како су дотични набавили справу за свирање: за то се веома препоручује угоститељима и бирташима, који још те справе немају да без оклевања ову привлачећу справу набаве; на жељу ћемо олакшати начин исплаћивања.

Господи свештеницима, који из обзира на свој стаљез или због удаљења не могу да дођу на концерте и т. д. чине ове вештачке справе најлепше и најдуготрајније уживање.

Ове зиме ће се 100 најбољих справа, у вредности од 20.000 динара, као награде разделити и тако може и купац најмање справице добити велику справу за свирање, јер на сваких 25 динара добија се листић за награду. Богато илустроване ценовнике са планом шиљемо на захтевање свакоме бесплатно. Саветујемо, да се ма и најмање наруџбине управо на фабрику у Берну упуте, јер она осим у Ници нигде иваче нема свога стоваришта а на многим местима се туђи производи продају као фабриката Хелерови. Свака справа, па што треба да се нази, носи име фабрикантово J. X. Хелер (J. H. Heller, Spielwaaren-Fabrik, Bern) који је уједно и набављач скоро свију дворова и високих личности.

КЊИЖЕВНА ВЕСТ.

Овим јављамо поштованом читалачком свету, да ћемо отпочети месеца новембра о. г. издавати:

ИЛУСТРОВАНУ ИСТОРИЈУ

СРПСКОГ НАРОДА,

од најстаријих времена па до прокламације нове краљевине. За народ и школу. Са 100 слика.

Дело ће изнашати 24 штампана табака, а излазиће у 12 свезака, и то сваког месеца по једна свеска од два табака, у формату обичне осмине.

Цена је свакој свесци 20 новч. или 50 пара. Претплата се прима за 6 свезака са 1 фор 20 нов. или 3 динара, и за 12 свезака са 2 фор. 40 нов. или 6 динара, а може се слати поштанском упутницом на потписаног издавача или на књижаре и познате скупљаче. У Србији прима претплату књижара г. В. Валожића у Београду.

Садржај прве свеске. Текст: I. Срби и Словени; II. Сеоба Срба из Бојке на балканско полуострво; III. Ср-

би под својим жупанима. Сликe: 1. Први Словени између Дунава и Балкана; 2. Словени служе боговима; 3. Карпатске горе; 4. Авари плене балканске земље; 5. Сеоба Срба из Војке; 6. Срби примају Христову веру; 7. Војислав први српски велики жупан; 8. Властимир, велики жупан; 9. Часлав, велики жупан.

Имајући потребу пред очима књиге, која би наш читалачки свет што боље упознала са његовом прошлости, пуну сјајних и тешких дана, одважили смо се на врло тежак и са великим трошковима скопчан посао, на издавање популарне историје нашег народа, те, с тога смо управо и наменули ово наше дело једино нашем ширем читалачком свету.

Узимајући у обзир још и то, да досад у нашој књижевности није ни једно дело угледало света, које би било опредељено за ширу публику, одакле би се могла упознати са целокупном својом прошлост, него једино је упућена познавати прошлости своју из народних песама и календара, мислимо да нисмо ни најмање погрешили, ако смо се овог посла подухватили. Пишући ово дело послужили смо се са најбољим нашим и страним изворима, само да би могли изнети што верније и истинитије поједине догађаје. Да би важније моменте из српске историје што живље преставити могли, одлучисмо се да их у слици приказане донесемо, те се због тога и обратисмо на једну овдашњу млађу српску уметничку снагу, да нам својом вештином у помоћ притече, да слике буду што верније предањима српске прошлости. Иначе ми ћемо свакојако настојати око тога са свом нашом снагом, да одговоримо у сваком погледу свом задатку, и да „Илустрована историја српског народа“ буде доста достојна потпоре нашег народа.

Мислимо дакле да се можемо сигурно надати лепом и свестраном одзиву српског читалачког света.

У Бечу, дне 1. октобра 1883.

Коста Мандровић

књижар и издавач

Wien, IV., Apfalgasse Nr. 3.

ДВЕ НОВЕ КЊИГЕ

I.

ДЕЧИЈА ЛИРА.

ЗБИРКА ПЕСАМА

за певање у школи и код куће.

ПРИБРАО

СВЕТОЗАР АРСЕНИЈЕВИЋ,

учитељ.

272 стране. Цена 30 новч.

II.

САВЕТИ МОЈОЈ КЋЕРИ.

ОД

Н. Ј. Буља.

ПРЕВОД С ФРАНЦУСКОГА.

Свеска II.

220 страна. Цена 60 новч.

Обе књиге могу се добити уз књижарски рабат у штампарији А. Пајевића у Н. Саду.

„ОРАО“

ВЕЛИКИ ИЛУСТРОВАНИ КАЛЕНДАР

за 1884.

ЈОШ СЕ МОЖЕ ДОБИТИ
У ШТАМПАРИЈИ А. ПАЈЕВИЋА У НОВОМЕ САДУ.

ОГЛАСИ.

Прва награда на изложби „Мелбурн“ 1881.

СПРАВЕ ЗА СВИРАЊЕ

што свирају 4 до 200 комада; са или без експресије, мандолине, добоша, звонца, кастињете, такозваним небесним гласовима, харфеним звуцима и т. д.

КУТИЈЕ СА СВИРКОМ

што свирају 2 до 16 комада; даље справе са прибором за женски рад, столићи за цигаре, швајцарске куће, албум за фотографије справе за писање, кутије за рукавице, претеге за писма, судови за цвеће, чаше за пиво, буђелари, столице и т. д. Све то са свирком. Увек најновије и најодличније ствари препоручује.

J. H. HELLER, Bern, (Schweiz.)

Илустроване ценовнике шиљемо бадава

100 најлепших ствари у вредности од 20.000 динара леже се као награда међу кутне ових справе за свирање и вл. и еврејске од новембра о. г. до 30 априла 1884.

ЗВОНА

по најновијој и старој системи, са гвозденим и дрвеним крунама,

хармонички улашени, а од најфинијег металне са најчистијом ливницом

израђује ливница 10—12

БОРБА БОТЕ СИНОВА У ВРШЦУ